

Vida Acadèmica

MEMÒRIA DE LES ACTIVITATS DE LA REIAL ACADÈMIA DE MEDICINA DE CATALUNYA DURANT EL CURS 2014

Jordi Palés i Argullós

Elaborada pel Secretari General, Dr. Jordi Palés Argullós, el qual va llegir un resum de la mateixa en la sessió inaugural del curs 2014, celebrada el diumenge 25 de gener de 2014.

1 - MOVIMENT DEL PERSONAL ACADÈMIC

Baixes

Durant l'any 2014, l'Acadèmia ha hagut de lamentar la pèrdua de dos acadèmics numeraris, el doctor Josep Carreras i Barnés i el Dr. Francesc Solé i Balcells i de cinc acadèmics corresponents: els doctors Ignasi Balaguer Vintó, Manuel de Fuentes Sagaz, Abelard Guarnier Vila, Eulàlia Planas i Domingo i Maria de la O. Rodríguez i López.

El Dr. Josep Carreras Barnés va néixer a Palamós (Girona) el 9 de març de 1943. Va cursar els estudis de llicenciatura i de doctorat a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona. Com a becari postdoctoral dels NIH, va realitzar una estada (1969-71) al "Kansas University Medical Center" (Kansas City, USA). Va ser Catedràtic de Bioquímica i Biologia Molecular de la Facultat de Medicina de la Universitat d'Extremadura i posteriorment de la Universitat de Barcelona on va ocupar diferents càrrecs de gestió, entre ells el de Degà de la mateixa. Presidí la Societat Catalana de Biologia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans (1985-89) i va ser membre d'aquesta institució des de l'any 1990. Va rebre diferents distincions i els seus camps de recerca van ser el de l'enzimologia i regulació metabòlica i el de l'educació mèdica. S'incorporà com acadèmic numerari el 19 de novembre de 2006. Va ser Secretari General de la RAMC i va impulsar la darrera reforma dels Estatuts de la mateixa. Ens va deixar a l'abril de 2014.

El Dr. Francesc Solé i Balcells va néixer a Valls (Tarragona) el 9 de febrer de 1924. Llicenciat en Medicina l'any 1950 a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona i Doctor en Medicina l'any 1969 per la Universitat de Saragossa. Director de la Clínica

Urològica de la Ciutat Sanitària de la Vall d'Hebron; Professor Associat d'Urologia de la Universitat Autònoma de Barcelona; Director Mèdic de la Fundació Puigvert, President de la Societat Catalana d'Urologia, de l'Associació Espanyola d'Urologia, Membre del Comitè Directiu de l'Associació Europea d'Urologia) i membre d'Honor de diverses associacions urològiques internacionals. Medalla Josep Trueta de la Generalitat de Catalunya. S'incorporà com acadèmic numerari a la RAMC el 27 d'abril de 1997. Va ser coordinador de la web de la RAMC. Ens va deixar l'abril del 2014.

El Dr. Ignasi Balaguer Vintó va néixer a Barcelona l'any 1925. Llicenciat a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona l'any 1949 i doctor per la Universitat Autònoma de Barcelona, l'any 1973. Va ser professor associat de Medicina Preventiva de la UAB. Metge del Servei de Cardiologia de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau i cap de la secció d'epidemiologia cardiovascular del mateix. Va ser director del Programa de prevenció i control de les malalties cròniques a Catalunya. Ingressà com acadèmic corresponent l'any 1999. Ens va deixar el març de 2014.

El Dr. Manuel de Fuentes Sagaz va néixer a Logronyo, l'any 1943. Llicenciat en Medicina l'any 1967 per la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona, i doctor per la mateixa l'any 1987. Format a l'escola del Professor Soriano, va ser especialista en Aparell Circulatori profunditzant en el camp de la ecocardiografia, col·laborant amb aquest servei a l'Hospital de la Vall d'Hebrón. També va ser especialista en Aparell Respiratori i Medicina Interna. Metge de la Seguretat Social i Metge per oposició de l'Ajuntament de Barcelona des del 1971. Un altre camp al que es va dedicar de forma important va ser l'història de la medicina, i de forma especial sobre la història de la cardiologia catalana y espanyola i de les societats de cardiologia, sobre Miguel Servet i la figura i l'obra del Dr. Ferran Martorell. També, juntament amb Ramon Casares, va fer una història de la Clínica Plató. Entre els seus molts articles cal esmentar el treball "Santiago Ramon y Cajal y la Cardiologia" l'any 2001. Ingressà com

acadèmic corresponent el 2010. Ens va deixar el mes de febrer de 2014.

El **Dr. Abelard Guarner i Vila** va néixer a Barcelona l'any 1918. Llicenciat l'any 1944 a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona. Es va destacar en dues especialitats, la Patologia Digestiva i la Medicina del Treball. Format durant tres anys a la Clínica Mèdica B dirigida pel Dr. Ferrer i Solervicens, va estar al Servei de Medicina de la Creu Roja, fins el 1953 i al Hospital de Sant Pau desenvolupant la seva tasca des de diferents posicions. Va desenvolupar assistència privada a la Clínica Delfos on va organitzar un servei realment útil de Patologia Digestiva. en el que juntament amb els seus fills digestòlegs, va crear una àmplia estructura assistencial, amb bons resultats. En el camp de la seva segona especialitat, la Medicina del Treball va ser cap del Servei de Medicina Laboral a Enher, membre de la Societat Catalana de Medicina i Seguretat del Treball i de l'Associació Catalana de Medicina del Treball, a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Va participar activament en diferents reunions internacionals de l'especialitat. Tanmateix va ser secretari i president de la Comissió Nacional de Medicina del Treball del Consell Nacional d'Especialitat Mèdiques. Ingressà a la RAMC l'any 1983. Ens va deixar el mes d'abril de 2014.

La **Dra. Eulàlia Planas Domingo** va néixer a Barcelona l'any 1945. Catedràtica de Farmacologia de la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona. Especialista en Farmacologia Clínica. Va ser Vicedegana de la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona entre els anys 1982-1985 i 2002-2007. Presidenta de la Societat Catalana de Farmacologia de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears (1988-1992). Vocal de la Societat Catalana de Dolor de la Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears. Va desenvolupar una intensa activitat de recerca en la farmacologia del dolor així com en docència pertanyent a diferents grups consolidats de recerca i d'innovació docència. Ingressà com acadèmica corresponent l'any 1990. Ens va deixar el mes de juny de 2014.

La **Dra. Maria de la O Rodríguez López** va néixer a Madrid l'any 1930. L'any 1954 va obtenir el títol de Llicenciada en Medicina i Cirurgia per la Universitat de Barcelona l'any 1954 i el de Doctora l'any 1958. Es va especialitzar en Anatomia Patològica i en Anàlisis Clíniques i exercir la seva activitat a la ciutat de Barcelona. Ingressà a la RAMC com acadèmica corresponent per premi l'any 1960 pel seu treball "Evolución del tabique

interaauricular en el embrión humano" Ens va deixar el mes de febrer de 2014.

Ingressos

Durant l'any 2014 es va incorporar a l'Acadèmia com Acadèmic d'Honor el Professor Albert Oriol i Bosch.

Durant l'any 2014 es va incorporar a l'Acadèmia com Acadèmic Numerari el **Doctor Josep Maria Grau i Junyent**

Pel que fa als acadèmics corresponents, en van ingressar 2 per elecció: els Drs. **Roberto Elosua i Llanos i Antoni Trilla i García** a la secció quarta i 3 per premi, a la secció tercera, els Drs **Manuel Matas i Docampo, Jeroni Nadal i Reus i Gonzalo Sapisochin Cantis**.

Pas a la condició de membre emèrit

En compliment de la modificació dels Estatuts aprovada pel Ple l'any 2010, quatre acadèmics numeraris de més de vuitanta anys d'edat van passar a la situació d'acadèmic numerari emèrit, mantenint tots els drets però dispensats de les seves obligacions: La Dra. Soledad Woessner i els Drs. Joan Uriach i Marsal i Miguel Angel Nalda i Felipe de la Secció Primera i el Dr. Josep Esteve i Soler de la secció Quarta.

2 - SESSIONS ACADÈMIQUES

2.1. Sessions Plenàries

D'acord amb els Estatuts, el Ple de l'Acadèmia va realitzar l'any passat, dos tipus de sessions: sessions de govern i sessions solemnes.

2.1.1. Sessions de Govern

Les sessions de govern, van tenir lloc els dies 4 de febrer, 1 d'abril, 8 de juliol i 2 de desembre.

En la sessió del 4 de febrer es va aprovar l'elecció com acadèmics numeraris dels Drs. Josep Taberner i Caturla, i Josep M. Grau i Junyent, per la Secció 2a de Medicina, i la Dra. Carme Gomar i Sancho i del Dr. Manel Trias i Folch, per la Secció 3a de Cirurgia.

En el ple del 1 d'abril es va aprovar el tancament de l'exercici de l'any 2013 i el pressupost de l'any 2014. Es van aprovar les condicions econòmiques d'ingrés dels Acadèmics numeraris i corresponents i la convocatòria de 4 places d'acadèmic numerari, una per secció. En aquest ple es va produir l'elecció del Dr. Albert Oriol i Bosch com Acadèmic d'Honor i dels Drs. Santiago Ra-

mon y Cajal Agüeras, de la Secció Primera i Antoni Trilla i Garcia i Robert Elosua i Llanos de la Secció Quarta.

En el ple del 8 de juliol es va aprovar la denominació de les places d'acadèmics numeraris aprovades en l'anterior ple i una plaça per afins (Farmàcia). Es va aprovar la convocatòria de places d'acadèmics corresponents.

En el ple del 2 de desembre: es va aprovar la Comissió, presidida pel Dr. Asenjo, per estudiar el desenvolupament de les relacions científiques i docents amb el Grup Hospitalari Quirón; la participació de l'Acadèmia en els actes commemoratius que el Dr. Bayés organitzarà a la ciutat de Vic; els pressupostos de l'any 2015; la convocatòria a places d'Acadèmic Numerari i a places d'Acadèmic Corresponent. S'aprovà per unanimitat l'elecció com a Acadèmic Corresponent Estranger del Dr. Antoni Ribas i Bruguera.

2.1.2. Sessions Solemnes

Com a sessions solemnes, de caràcter públic, es van celebrar a l'Amfiteatre Gimbernat la sessió inaugural de curs, una sessió necrològica, 1 sessió de recepció d'acadèmic d'honor, 1 sessió de recepció d'acadèmic numerari i 2 sessions de recepció d'acadèmics corresponents.

2.1.2.1 Sessió Inaugural de curs

La sessió pública inaugural de curs va tenir lloc el 26 de gener. El Secretari General, va presentar la memòria de les activitats de l'Acadèmia corresponents a l'any 2013. A continuació, l'acadèmic numerari Dr. Josep Esteve i Soler va llegir el discurs de torn "*Reflexions entorn a la filantropia en recerca i innovació biosanitària a Catalunya*". Seguidament, es va procedir a la proclamació dels guanyadors dels premis de l'any anterior i a la convocatòria dels corresponents al 2014

2.1.2.2 Sessions "In Memoriam"

El 4 de novembre es va celebrar una sessió pública extraordinària "*In Memoriam*" en record dels acadèmics numeraris traspassats durant l'any 2014: Doctors Josep Carreras i Barnés i Francesc Solé i Balcells. Les necrològiques van ser llegides respectivament pels acadèmics Numeraris: Drs. Jordi Palés i Argullós i Antoni Caralps i Riera.

Així com en record dels Acadèmics Corresponents traspassats al 2014 i últims mesos del 2013, Drs. Gaspar Alomar Guinart, Ignasi Balaguer i Vintrolá, Manuel de

Fuentes i Sagaz, Abelard Guarner i Vila, Albert Jovell Fernández, Eulalia Planas i Domingo i Maria de la O Rodríguez López. Les necrològiques van ser llegides respectivament pels Drs. Joan Viñas i Salas, Antoni Bayés de Luna, Jacint Corbella i Corbella, Miguel A. Asenjo Sebastian, Francesc Jané i Carrencà i Begonya Torres respectivament.

2.1.2.3. Sessió de recepció d'acadèmic d'honor

El 7 d'octubre de 2014, es va celebrar sessió extraordinària per a la recepció de l'acadèmic d'honor, Dr. Albert Oriol i Bosch que llegí el treball "*Del Record a l'Esperança*". Va ser acollit per l'acadèmic numerari Jordi Palés i Argullós. Va assistir a la sessió l'Honorable Conseller de Salut de la Generalitat de Catalunya, Dr. Boi Ruiz i García.

2.1.2.4. Sessions de Recepció d'acadèmics numeraris

L'acadèmic numerari Dr. Josep Mª Grau Junyent va ser rebut en una sessió pública extraordinària, el dia 29 de juny. Va llegir el discurs preceptiu: "*Estudi integral de les malalties musculars de l'adult. L'experiència de l'Hospital Clínic de Barcelona*". Va ser respost per l'acadèmic numerari Dr. Miquel Vilardell i Tarrés.

2.1.2.5. Sessions de Recepció d'acadèmics corresponents

Per rebre als acadèmics corresponents van tenir lloc 2 altres sessions públiques extraordinàries:

El 6 de maig de 2014 foren rebuts els acadèmics corresponents per premi els Drs. Manuel Matas Docampo que llegí el treball "*Estenosi carotídia: Aportacions del Servei d'Angiologia i Cirurgia Vasculard' l'Hospital Vall d'Hebron*"; Jeroni Nadal i Reus, Premi Professor Joaquim Barraquer-, que llegí el treball: "*Tractament de les hemorràgies recidivants en la retinopatia diabètica proliferativa post- vitrectomia primària*" i Gonzalo Sapichosin Cantis, -Premi de la Fundació Catalana de Trasplantament- que l'article: "*Single HCC in cirrhotic patients: liver resection or liver transplantation? Long-term outcome according to an intention-to-treat basis*" Els acolliren respectivament els acadèmics numeraris Joan Viñas i Salas i Joaquim Barraquer Monés i el Dr. Josep M. Campistol i Plana, president de la Fundació Catalana de Trasplantament.

El 18 de novembre foren rebuts els Dr. Roberto Elosua i Llanos, que llegí el treball "*L'epidemiologia: estudiant poblacions per a millorar la salut individual*"

i el Dr. Antoni Trilla i Garcia, que llegir el treball: *“Qualitat i seguretat de l’assistència hospitalària a Catalunya. La Central de Resultats.”* Els acolliren els Acadèmics Numeraris doctors Antoni Bayés de Luna i Miguel À. Asenjo i Sebastian respectivament.

2.2. Sessions Commemoratives

L’any 2014, a l’Acadèmia es van realitzar tres sessions commemoratives.

El 30 de setembre es va retre un homenatge als acadèmics numeraris emèrits als quals se’ls hi va lliurar la medalla de la RAMC personalitzada amb els seus noms. En aquesta sessió van intervenir els Drs. Jacint Corbella i Corbella, que va dissertar sobre el tema: *“Problemes en la jubilació dels acadèmics numeraris en el segle XIX”* i el Dr. Josep M. Moragas i Viñas sobre *“Evolució dels principals aspectes de la dermatologia en l’últim mig segle”*

El 14 d’octubre i el 25 de novembre es van celebrar dos sessions per celebrar el 250e aniversari de la inauguració de l’edifici de la RAMC. En la primera van intervenir els Drs. Jacint Corbella i Corbella amb el tema: *“El significat dels Col·legis de Cirurgia. Obertura i millora de nivell”*, la senyora Raquel Lacuesta i Contreras, acadèmica numerària de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi que dissertà sobre el tema *“L’antic Col·legi de Cirurgia de Barcelona. Un edifici singular en una Barcelona neoclàssica”* i el Dr. Lluís Guerrero i Sala, sobre el tema *“Els professors del Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona”*

En la segona sessió del 25 de novembre va tenir lloc el “Concert commemoratiu del 250 Aniversari de la Inauguració de l’Edifici del Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona 1764-2014” a càrrec del Sr. Miquel Pujol i Grau, violoncel·lista, artista polifacètic i Creu de Sant Jordi que va presentar la seva obra “Anatomies”

2.3. Sessions Temàtiques

Durant l’any 2014 es van realitzar diverses sessions temàtiques de diversos tipus. Cal esmentar:

2.3.1. Actes monogràfics anuals de les Seccions

En el marc dels actes monogràfics anuals de les seccions, el 7 de gener de 2014, la secció tercera va celebrar un col·loqui sobre el tema *“La cirurgia ginecològica moderna”* moderada pel l’acadèmic numerari Dr. Xavier Iglesias i Guiu i amb la participació

dels Drs. Sergio Martínez i Román, Metge Consultor Hospital Clínic, Professor Associat Mèdic UB. (*“Evolució de la Cirurgia ginecològica clàssica: el què hem hagut d’aprendre”*, Francisco Carmona i Herrera, Cap del Servei de Ginecologia de l’Hospital Clínic, Professor Titular de la UB. (*“La Laparoscòpia”*) i Jordi Ponce i Sebastià, Cap del Servei de Ginecologia de l’Hospital Universitari de Bellvitge, President de la Secció de Ginecologia Oncològica i Patologia Mamària de la SEGO (*“La Robòtica”*).

El 29 d’abril la secció quarta va celebrar una sessió sobre *“Avenços en Psiquiatria”* introduïda per l’acadèmica numerària Dra. Edelmira Domènech i Llaberia i amb la participació dels Drs. Jordi Obiols i Llandrich, Catedràtic de Psicopatologia de la UAB (*“Detecció precoç en esquizofrènia”*) i Francesc Cuxart i Fina, Professor de Psicologia clínica de la UAB, (*“Detecció precoç de l’autisme infantil”*).

El 27 de maig la secció segona va realitzar un col·loqui dedicat a *“La malaltia del legionari. Una visió actualitzada”*, moderada pel Dr. Celestino Rey-Joly i Barroso. acadèmic numerari i amb la participació de Dr. Josep Àlvarez i Rodríguez. Responsable de la Unitat de Vigilància Epidemiològica del Barcelonès Nord i Maresme. Generalitat de Catalunya (*“Epidemiologia de la legionel·losi a Catalunya”*), la Dra. M. Lluïsa Pedro-Botet i Montoya. Professora titular de Medicina de la UAB. Secció de malalties infeccioses. Hospital Universitari Germans Trias i Pujol. Badalona. (*“Infecció per legionel·la en el malalt trasplantat”*) i el Dr. Miquel Sabrià i Leal, Catedràtic de Medicina de la UAB. Secció de malalties infeccioses. Hospital Universitari Germans Trias i Pujol. Badalona. (*“Legionel·losi. Què en sabem de nou?”*)

El 10 de juny la secció primera va realitzar un col·loqui dedicat a la *“Introducció a la Farmacogenètica”*, presentat per l’ acadèmica numerària Dra. Soledat Woessner i Casas i amb la participació del Dr. Francesc Jané i Carrencà, Acadèmic Numerari de la RAMC (*Introducció a la Farmacogenètica*); Dr. Joan Sabater i Tobella, Acadèmic Numerari de la RAMC (*Exemples pràctics a la Medicina Assistencial*) i la Dra. Míriam Cuatrecasas i Freixas (*Aplicacions de la Farmacogenètica en la terapèutica del càncer*).

El 16 de desembre la secció tercera va celebrar un col·loqui dedicat a *“Diagnòstic i Tractament Prenatals* coordinat pel Dr. Xavier Iglesias i Guiu, Acadèmic Numerari de la RAMC i amb la participació dels Drs.

Antoni Borrell i Vilaseca (*Novetats en el diagnòstic prenatal: DNA fetal en sang materna i cariotip molecular per array*), Elisa Llurba i Olivé (*La predicció actual de les complicacions de l'embaràs en el primer trimestre*), Eduard Gratacós i Solsona (*Cirurgia fetal*).

2.3.2. Actes del Seminari

El 25 de març es va celebrar una taula rodona de la secció de Bioètica sobre el tema "*Crisi i responsabilitat*" presentada pel Dr. Marc Antoni Broggi i Trias, acadèmic numerari de la RAMC ("*Bioètica i crisi*") i la participació dels Drs. Àngel Puyol i Gonzalez, professor d'Ètica de la UAB. ("*Responsabilitat col·lectiva i equitat*") i Marius Morlans i Molina, president de la Comissió de Deontologia del COMB. ("*Responsabilitat i implicació dels professionals*").

El 3 de juny, la secció d'Educació Mèdica va celebrar la taula rodona "*Aprendre a ser metge: responsabilitat social compartida*", moderada pel Dr. Arcadi Gual i Sala, acadèmic corresponent de la RAMC i amb la participació dels Drs. Francesc Cardellach i López, Degà de la Facultat de Medicina de la UB i acadèmic numerari de la RAMC, Jaume Padrós i Selma, President del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, Helena Ris i Romeu, Directora de la Unió Catalana d'Hospitals i Carles Constante i Beitia, Director General de Planificació i Recerca en Salut, Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Del 20 al 22 de juny se va celebrar el XVIII Congrés d'Història de la Medicina Catalana a Igualada i Montserrat, organitzat per la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, la Societat Catalana d'Història de la Medicina i el Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. El comitè organitzador va estar presidit pel Dr. Josep Mª Ustrell i Torrent, acadèmic corresponent.

2.3.3. Conferències

Els dies 28 de gener, 20 de maig i 9 de desembre es van celebrar tres conferències dins del cicle Lliçons de Biologia a càrrec de l'acadèmic numerari Antoni Caralps i Riera sobre els temes "*Biologia del Sexe*", "*Biologia del mobbing*" i "*Biologia de la mort*"

2.3.4.- Activitats interinstitucionals

EL 21 de gener va tenir lloc una sessió conjunta amb el Club de Pediatria Social en la que es va presentar l'obra "*Criticados y pocoescuchados (Una mirada a la adolescència*", editor: Joaquín Callabed) i amb la participació dels Drs. Josep Toro Trallero, Acadèmic corresponent de la RAMC, Professor emèrit de Psiquiatria de la UB, Ex cap del Servei de Psiquiatria Infantil i Juvenil de l'Hospital Clínic. ("*Adolescència. Cos i trastorns del comportament alimentari*"), Maria Jesús Comellas Carbó, Doctora en Psicologia, Professora emèrita de la Facultat d'Educació de la UAB. ("*Reorientar el paper dels adults per a no desorientar els adolescents a la família i l'escola*") i Lefa S. Eddy Doctora en Medicina, Pediatra, Centre Mèdic Sant Ramon ("*Signes d'alerta i Prevenció de l'abandonament dels estudis en l'adolescent*")

3.- SESSIONS DE LA JUNTA DE GOVERN

La Junta de Govern va celebrar sessions ordinàries els dies 7 de gener, 4 de febrer, 4 de març, 1 d'abril, 6 de maig, 3 de juny, 8 de juliol, 9 de setembre, 7 d'octubre, 4 de novembre i 2 de desembre. Van tenir per objecte, fonamentalment programar i organitzar les activitats, discutir el temes que s'havien de portar als plens, discutir les mesures a prendre i contactes a establir per resoldre els problemes pressupostaris de la RAMC i altres afers.